

יחי זמיר, סקופ 80

צבי אייל:

„יותר משהפרה רוצה להניק, העגל רוצה לינוק!“

ההנחיה שמרסמו בשבועות האחרונים עורכי-העיי-
תונים, שלפיה אין לפרסם ידיעות מיסחריות המתקבלות
מיחצנים, העלתה את חמתם של אלה. היחצנים חשו עצמם
נפגעים, ואף מיהרו להיפגש עם עורכי-ההעיתונים כדי לש-

טוח את טענותיהם. שאלתי את צבי אייל, יחצן ומי ששימש במשך 11 שנה כדובר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית, מה בדיוק עורר את חמתם.

ההתנכלות של עורכי-ההעיתונים ליחצנים נראית לי מדהימה, ולא-הגיונית.

● **מה לא הגון בהנחייה?**

על רקע ירידה זמנית בהיקף הפירסום, מורידים עורכי-העיי-
תונים את הכעס עלינו. הם שוכחים שחלק רב מהחומר המערכתי
בתחומי הכלכלה, החדשות, הרכילות ואף סיפורי-הצבע מקורו
ביחצנים. כתבי-טורים לא-מעטים נוהגים לפנות אלינו ולבקש סיפורים
בלעדיים. יש עיתונאים בכירים הצמודים ממש לדוברים — החל
ברוברייממשה וכלה בדוברי חברות כלכליות גדולות. הם מהווים
מקור לידיעות, לאימות ידיעות או להכחשתן. וזהי מיסגרת הוגנת
של תדוקה, המקובלת בכל עולם-התיקשורת.

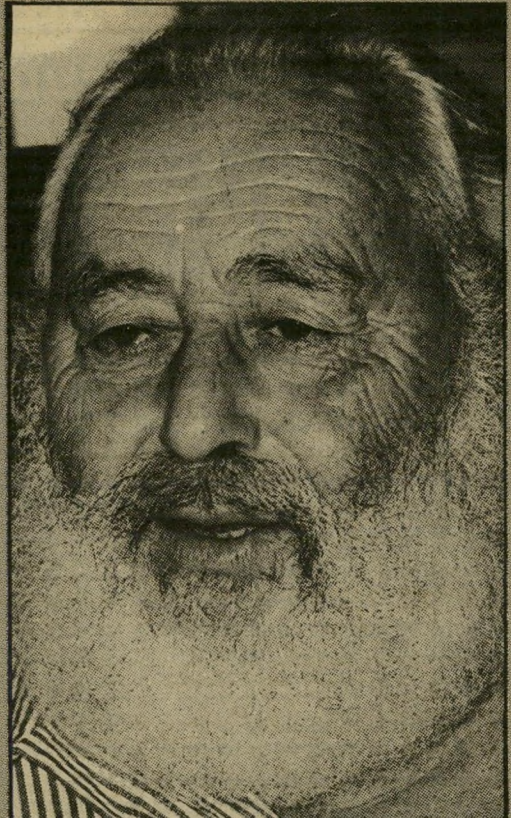
● **אז איך אפשר להסביר את עשרות הידיעות המיסחריות המתגנבות לעיתונים, במסווה של ידיעה חדשותית, ולעיתים קרובות במקום סירסום מודעות?**

עיתונות

והי פשלה של העורכים. כבר 20 שנה אני עוסק במיקצוע, ומעולם לא ניסיתי להכניס חומר שמקומו במחלקת-המודעות. להיפך. העבודה שלנו היא שרות לציבור. במיוחד כשמדובר בהד-
רת מוצר חדש באמצעות מידע. אני לא מבין את חוסר-האמון הזה!

● **אפשר להבין את עורכי-ההעיתונים, כי בלי מודע עות אין לעיתון חיים.**

זהו תפקידם של עורכי-ההעיתונים לעשות סלקציה של החומר, שהם מקבלים. זכותם היא לזרוק חומר שאינו משרת אותם. יש איגוד יחסי-ציבור, וקיימת אתיקה המחייבת את חברי-האיגוד. ומן הראוי שעורכי-ההעיתונים יידעו כי לחבריה-האיגוד אין כל כוונה לסכן עיתון זה או אחר. להיפך. יחצנים רבים מציעים ללקוחותיהם ללוות מסעי-חסיי-
ציבור במודעות בעיתונים. יתכן שאם תיעשה סלקציה מתאימה, ייעלמו מהשטח כל היחצנים הלא-מיקצועיים, שפרחו בשנים האחרונות כמו פיטיות אחרי הגשם, ויישארו הטובים. והכי חשוב לציין — יותר משהפרה רוצה להניק, העגל רוצה לינוק. (אורית זרובבל)

ליה ריון, העולם הזה

דויד רודי:

„אדם בעל נטייה להיות גנב יהיה שוטר!“

יוסי הימן, כתב לשעבר לענייני-מיסטר בהעיתון „חד-
שות“, התחיל לעבוד אצל יעקב אלפרון כמנהל עסקיו.
אלפרון ישב יותר ממעם אחת בכלא. היום הוא בעל חברה
לגביית-חובות. לפני שבוע נעצרו השניים.

יש גם כיוון המוך. הסופר והפילוסוף ז'אן-פול סארטר לקח תחת חסותו את הפושע ז'נה. ז'נה היה ידוע כפושע מבטן ומלידה, חסר כל ערכי-מוסר. סארטר גילה את כיש-
רוגותיו הסיפוריים והפך אותו לסופר מצליח. שאלתי את הפסיכולוג, הדוקטור דויד רודי, מה ההסבר הפסיכולוגי למעבר מצד אחד של המיתר לצד השני.

כשלאדם יש תכונות-אופיי, והוא לא רוצה בהן, הוא בוחר בתפיסת-עולם הפוכה. אדם בעל נטייה אינפנטיליות יהיה מורה, אדם בעל הפרעות נפשיות יהיה פסיכולוג, ואדם בעל נטייה לה יות גנב יהיה שוטר.

וזהי ררך של האדם להגן על עצמו, כשהוא חש שיש בו תכונה מסוימת שאינו מרוצה ממנה, או שאינה מקובלת בחברה. לפעמים המיבנה, שאותו יצר האדם, אינו מחזיק מעמד, ואז השוטר הופך לעבריין והפסיכולוג למופרע.

● **לפני כמה שנים התאספו סביב גדי חקק, אדם בעל עבר עברייני, מיטב אנשי-ברחמה. מה גרם להם, ולאנשי-הרחם כמו ז'אן-פול סארטר, ליצור קשר הדוק עם פושעים?**

אנשי-ברחמה ואנשים מצאו לנכון להיות לא-קונפורמים. אלה הם אנשים בעלי נטייה אנטי-מסרית והתנגדות לדפוסים מקר-
בלים. גם פשע זה סוג של מחאה חברתית, אלא שדירוגה בחברה הרבה יותר חמור.

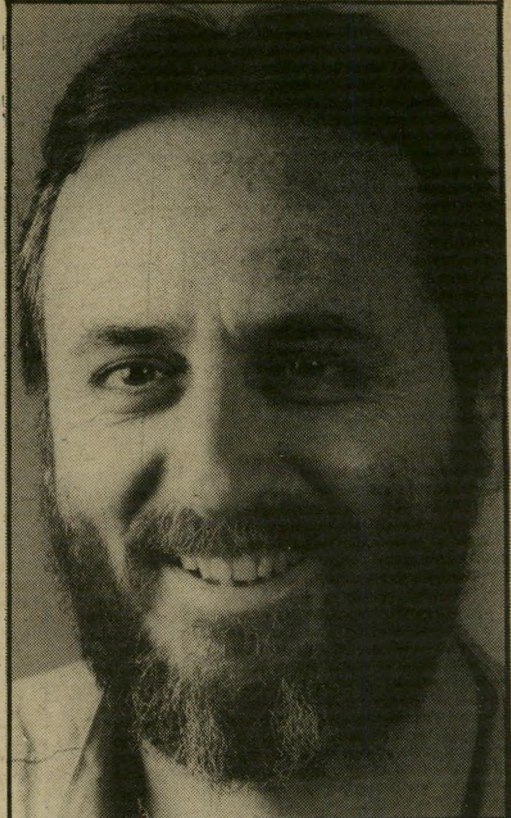
תכונות-האופי המשותפות מאחדות, במקרים מסוימים, את

פסיכולוגיה

הבוזמה עם הפשע. אני לא יכול להגיד שזה בגדר תופעה שבר-
המינים הופכים לפושעים, ולהיפך. לגבי עיתונאים זה די מוזר. עיתונאי הוא סוג של כלי-שמירה של החברה. אלה הם, בדרך כלל, אנשים מרוכזים, הלוקחים חופש מאוד מצומצם בהתנהגותם. אני מתאר לעצמי שאם הימן הלך להיות מנהל-עסקיו של אלפרון, זה לבטח היה רצונו. העסקה זו של גביית-חובות היא פסולה ממהותה. ברור שכשהולכים לגבות כסף מאדם שאין לו כסף, אי-אפשר לעשות זאת בכפפות-משי, ויש צורך להפעיל לחץ כלשהו. הלחץ יכול להיות אימים או תקיפה, והמיקצוע הוא מאוד מפוקפק.

● **האדם יש לחברה, שבה האדם גדל, השפעה על נטיותיו בלם על-ההפשע?**

ההגנה נעשית בדרך-כלל במיקצוע שהאדם בוחר לעצמו. בחירת המיקצוע תלויה ברמתו. אדם שלא לגמרי שולט בדחפיו, שחש בנטייה לפשע, שמרגיש שיש לו צורך להגנה מפני רצונותיו, יילך להיות שוטר. אם רמתו גבוהה יותר, יילך להיות עורך-דין, ואפילו שופט. תלוי ביחסי-הגומלין החברתיים שבהם הוא נתון. (נרית בר)

היראור

חנן נטר:

„בארצות של מהגרים הילדים גבוהים מהוריהם!“

בשבוע שעבר נערך בתל-אביב טכס בחירת מלכת היופי. הצעירה שנבחרה גובהה 180 ס"מ, סגנוניתה כולן מעל ל-174 ס"מ.

בעיני הדור הקודם, הנשים הללו הן כמעט נפילות. מה קורה כאן? למה כל דור גבוה מקודמו, ועד איפה זה יגיע? פניתי אל הד"ר חנן נטר, שחלק מעבודתו-הדוקטורט שלו עסק בבעיות גובה, וביקשתי ממנו להסביר לי למה זה קורה.

זה שכל דור גבוה מקודמו זה לא מרויק. אם אכן דור גבוה מקודמו במקומות מסוימים, ההבדלים הם קטנים מאוד. בארצות כמו שווייץ, למשל, אם אכן יש הבדל-גובה בין אב לבנו, ההבדל הוא מיוערי. ההבדלים הגדולים הם דווקא בארצות של מהגרים, כמו ארצות-הברית וישראל.

● **דווקא מהגרים?**
שם ההבדל מאוד בולט. חשבי על ההבדל בין תנאי-החיים שלך ושל הורייך, או בין סבתך וסבך לילדייך.

● **למה אתה מתכוון בתנאי-החיים?**
קודם כל מזון, כמות ואיכות. אחר-כך מחלות — ברור לכל

רפואה

שהרפואה הציבורית היום היא לא-יורק יותר טובה מזו שהיתה לפני דור. מחלות-ילדות יכולות לעצור התפתחות פיזית של ילד. למעשה, הגובה הסופי של האדם נקבע עליידי הרבה גורמים, מלבד תורשה.

● **ואם תנאי-החיים שלי עכשיו טובים בדיוק כמו תנאי-החיים של בני, אז באופן תאורטי לא יהיה הבדל בגובה בנינו?**

באופן תאורטי לא. אבל אין דבר כזה, שאין שיפור בתנאים. כל הזמן יש. ואז יש סיכוי שהילד יהיה בכל זאת גבוה ממך, או מאביו.

● **עד מתי? זה לא ייעצר לעולם? בעוד כמה מאות שנים האנשים יגיעו לגובה של בנינו?**

מובן שלא. תנאי-החיים יאפשרו להגיע לכל פוטנציאל-הצמיח-
חה של האדם. כלומר — ינצלו יותר טוב את המיטען הגנטי הקיים בהם, ולא יותר מזה. אנשים לא ייראו לעולם כמו ג'ירפות. הם יגבוהו עד למכסימום, ואז כבר לא יהיו הבדלים בין דור לדור, כמו שאת רואה עכשיו באוכלוסיות של מהגרים, בעיקר. (דניאלה שמי)